Na hlavnom pojednávaní, konanom dňa 6. apríla 1936, prehlásil Dr. N., miestostarosta mesta B., ako zástupca poškodenej strany, že sa mesto k trestnému pokračovaniu nepripojuje.

Toto vyjadrenie obsahuje zrieknutie sa práva súkromného žalobcu. Po takom vyjadrení už nemôže poškodená strana ako náhradný súkromný žalobca vystúpiť, ponevádž upustením od súkromnej žaloby zanikajú podľa § 49, odst. 1 tr. p. práva súkromného žalobcu a podľa § 49, odst. 4 tr. p. nie je možné upustenie od súkromnej žaloby odvolať.

Účinok zrieknutia sa práv súkromného žalobcu nemení tá okolnosť, že poškodená strana toto vyjadrenie učinila v dobe, kedy obžalobu zastupoval ešte verejný žalobca.

Poškodená strana — mesto B. — nie je preto v tomto prípade už oprávnená k ohláseniu a prevedeniu zmätočnej sťažnosti a bola preto jej zmätočná sťažnosť v smysle § 434, odst. 3 tr. p. odmietnutá ako podaná osobou neoprávnenou.

Čís. 6304.

Aj dočasný učiteľ na štátnej ľudovej škole je orgánom vrchnosti a požíva ochrany podľa zák. čl. XL:1914.

Pojem »výkon povolania, ktorý je po práve« v smysle uved. zák.

(Rozh. zo dňa 12. decembra 1938, Zm IV 599/38.)

Dočasný učiteľ na štátnej ľudovej škole N. vyučoval raz v novembri odpoludnia v poslednej hodine podľa rozvrhu (od 16. do 17. hodiny) žiakov obojho pohlavia spevu v neosvetlenej učebni. Rodičia žiakov — medzi nimi osem obžalovaných — domnievajúc sa, že pri vyučovaní po tme môže dojsť mezi dospelejšími už detmi k neprístojnostiam, vnikli okolo 17. hodiny ešte pred skončením vyučovania do triedy, nadávajúc a vyhrážajúc učiteľovi samovoľne rozpustili deti a poslali ich domov a rovnakým chovaním vymáhali na učiteľovi, aby ani v budúcnosti nevyučoval deti, keď sa zotmí. Obžaloba spatrovala v čine obžalovaných zločin násilia proti členovi úradu podľa § 2, odst. 1 zák. čl. XL:1914. Súd prvej stolice sprostil obžalovaných podľa § 326, čís. 1 tr. p. obžaloby okrem iných dôvodov najmä preto, že obžalovaní vnikli do triedy a rozpustili deti vtedy, keď bol učiteľ deti už vyzval, aby sa pomodlily, takže tým bolo vraj vyučovanie, t. j. úradný úkon, už skončené a nemohlo byť tedy ďalším počínaním obžalovaných rušené. Odvolací súd naproti tomu uznal všetkých obžalovaných vinnými prečinom násilia proti orgánu vrchnosti podľa § 4, odst. 1 zák. čl. XL:1914.

Najvyšší súd zmätočné sťažnosti obžalovaných zčasti odmietol, zčasti ich zamietol.

Z dôvodov:

Obžalovaní podali proti rozsudku vrchného súdu zmätočné sťažnosti založené na dôvode zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p.

Sťažovatelia namietajú, že skutok, ktorý spáchali, nie je trestným činom, lebo a) dočasného učiteľa N. nemožno vraj považovať za orgán úradu, b) jeho výkon nebol po práve, c) sťažovatelia mu nezabránili v žiadnom výkone a neprinútili ho k žiadnemu opatreniu.

K bodu a): Podľa § 1 zák. čl. XXVI:1907 o úprave požitkov učiteľov na štátnych počiatočných školách — ktoré ustanovenie nepozbudlo ani neskoršími zákonými úpravami platnosti — sú členovia učiteľského sboru (personálu) na štátnych obecných školách verejnými úradníkmi. Takým členom učiteľského sboru (personálu) na škole je akiste aj dočasný učiteľ. Keďže ani práve uvedené ustanovenie týkajúce sa učiteľov, ani žiadne ustanovenie zák. čl. XL:1914 o ochrane úradov dotyčne členov alebo orgánov vrchnosti vôbec nerozlišuje medzi osobami v úrade trvale a dočasne ustanovenými, sťažovatelia neprávom odopierajú dočasnému učiteľovi N. nárok na zvýšenú ochranu podľa zák. čl. XL:1914. Z okolnosti, že dočasného učiteľa nemožno zaradiť pod žiadnu skupinu orgánov vrchnosti menovaných v § 5 zák. čl. XL: 1914, nemôžu sťažovatelia nič vyvodzovať v prospech svojho odchylného názoru, lebo toto ustanovenie má povahu len doplnkového a vysvetľovacieho predpisu, uvádzajúc, ktoré ďalšie osoby, aj keď o nich §§ 2, 4 a 7 zákona nič neustanovujú, sa považujú za úradné orgány.

K bodu b): Že úradný výkon učiteľa N. nebol po práve, dovodzujú sťažovatelia jednak z toho, že N. porušil školské predpisy a nariadenia svojej predstavenej vrchnosti a priamo disciplinárne sa previnil, keď vyučoval deti po tme, jednak z toho, že vyučoval dlhšiu dobu, než bolo stanovené rozvrhom hodín. Ani tieto námietky neobstoja.

Podľa ustáleného rozhodovania Najvyššieho súdu — porovnaj na pr. uverejnené rozhodnutia čís. 5569, 6018 Sb. n. s. tr. — podmienkou zvýšenej ochrany vrchnostenských osôb podľa zák. čl. XL:1914 je mimo iného, aby ich úradný výkon podľa povšechnej povahy spadal formálne do oboru ich pôsobnosti, t. j. aby spadal do oboru tých povinností a práv vrchnosti, jej člena alebo orgánu, ktoré im prislúchajú práve na základe ich verejného úradu, čiže ich verejnej služby; pri tom nerozhoduje, či výkon sám je vecne správny a účelný a či pri ňom boly zachované všetky príslušné predpisy. S tohoto hľadiska je zcela nepochybné, že vyučovanie detí vo všeobecnosti bolo nielen právom, ale aj povinnosťou učiteľa N., spadalo tedy formálne do oboru jeho úradnej pôsobnosti a nestratilo povahu úradného úkonu, ktorý bol po práve, ani tým, keď sa v súdenom konkrétnom prípade nekonalo v osvetlenej učebni. S druhou námietkou, že totiž úradný výkon učiteľa N. nebol po práve tiež preto, že učiteľ vyučoval ďalej, než bolo stanovené rozvrhom hodín, vyporiadal sa náležite už vrchný súd a stačí v tom smere

odkázať sťažovateľov na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku.*) Ostatne platí aj tu obdobne to, čo bolo uvedené vyše k námietke o domnelej bezprávnosti vyučovania po tme.

K bodu c): Túto námietku odôvodňujú sťažovatelia tvrdením, že čin spáchali až po vyučovaní a tedy po úradnom výkone.

V tejto časti sú zmätočné sťažnosti prevedené v rozpore so zásadou § 33, odst. 3 por. nov., lebo nevychádzajú zo zistenej skutočnosti, že obžalovaní vnikli do učebne a vyhnali deti z triedy ešte predtým, než učiteľ skončil vyučovanie, sú tedy v tejto časti zmätočné sťažnosti zákonom vylúčené.

Čís. 6305.

Dokiaľ nebolo súdu oznámené, že podľa spisov zmocnený advokát prestal byť zástupcom strany, je každé doručenie, učinené advokátovi strany, spojené s účinkom uvedeným v § 79, odst. 2 tr. p.

(Rozh. zo dňa 13. decembra 1938, Zm III 520/38.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti A. a spol. pre prečin utrhania na cti tlačou atď., zamietol zmätočnú sťažnosť súkromného žalobcu, pokiaľ bola na základe dôvodu zmätočnosti podľa § 385, č. 1 c) tr. p. uplatnená proti oslobodeniu obžalovaných, a namietala, že obžaloba bola včas podaná. Ďalšia časť zmätočnej sťažnosti bola odkázaná na toto rozhodnutie.

Z dôvodov:

Najvyšší súd preskúmal vec predovšetkým s hľadiska námietky sťažovateľa, uplatnenej z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 tr. p. preto, že obžalovaní boli mylne sprostení obžaloby na tom základe, že obžaloba nebola včas podaná, tedy uplatnenej správne z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, č. 1 c) tr. p.

Sťažovateľ tu namieta, že vyšetrujúci sudca nariadil dňa 8. februára 1937 znovu doručiť usnesenie o skončenom vyšetrovaní novému právnemu zástupcovi súkromného žalobcu, že doručenie to sa stalo dňa 12. februára 1937, a z toho dovodzuje, že žaloba, ktorá došla súdu dňa 27. februára 1937, bola podaná včas, lebo podľa jeho názoru lehotu k podaniu žaloby treba počítať len od tohoto novšieho doručenia a doručenie skoršie stratilo tým účinnosť, a namieta ďalej, že Dr. M. sa

*) Poznámka redakcie: Vrchný súd v podstate uviedol: Shluknutie a vniknutie do školy sa stalo okolo 17. hodiny, tedy v dobe, kedy učiteľ aj podľa rozvrhu hodín bol povinný ešte vyučovať, a tedy jeho výkon bol po práve. Ale aj keby snáď bol učiteľ N. odpoludňajšie vyučovanie o nejakú minutu prez piatu hodinu odpoludňajšiu prekročil, nebolo by možno povedať, že už nekonal po práve, lebo nemožno prehliadnuť, že škola nebola opatrená hodinami. Za takej situácie je učiteľ oprávnený k malému prekročeniu učebných hodín.